

Sommerfugle fra Frøslev i Sønderjylland 1934.

Af
Niels L. Wolff.

I 1933 tilbragte hr. postkontrollør Worm-Hansen 14 dage med indsamling af insekter i Frøslev ved Padborg, og det udmærkede resultat, hans indsamlinger gav (se Entomol. Medd. XVIII p. 497—502), og ikke mindst hans omtale af egnen gjorde, at jeg fik stærk lyst til engang at besøge denne vor allersydligste jyske lokalitet.

Allerede i 1934 blev tanken realiseret, idet hr. B. G. Rye og jeg tilbragte 7 dage med at samle sommerfugle ved Frøslev. Ligesom hr. Worm-Hansen nød vi godt af hr. overgendarm Emil Jørgensen og frues gæstfrihed og boede således i umiddelbar nærhed af Frøslev Mose.

Vort ophold faldt fra 15.—21. juli, altså ca. 14 dage tidligere på året end Worm-Hansens og under ualmindelig gunstige vejrforhold. I de 7 dage noterede vi 156 arter af stor-sommerfugle. Worm-Hansens liste, der også omfatter nordligere lokaliteter i Sønderjylland, tæller 124 arter fra Frøslev. Vi tog 78 arter, som ikke toges af W.-H., der på den anden side har noteret 46 arter, som vi ikke så.

Den talrigt forekommende sommerfugl paa sukkerlokning var uden konkurrence *Hadena funerea* Hein., den art, Worm-Hansen fandt som ny for Danmark i 1933. Allerede første aften så vi omkring 300 eksemplarer af den på lokningen, og siden så vi den hver aften og overalt, hvor vi smurte. En aften (¹⁷/₇) talte vi på sukkerlokning på 62 træer 734 dyr i første runde, heraf var rigeligt halvdelen *funerea*.

Da det ikke er uden interesse at få konstateret, hvilke arter — også de almindelige —, der findes i disse egne umiddelbart ved vor sydgrænse, anføres nedenfor de arter, hvormed vore ind-

samlinger kan supplere W.-H.'s liste; arter, der allerede er notéret af W.-H., omtales derimod kun undtagelsesvis. Når listen hverken er lang eller udtømmende, skyldes det for det første, at vort ophold kun var ca. 14 dage tidsforskudt i forhold til W.-H.'s, for det andet, at vi kun havde 7 dage til vor rådighed.

Listen omfatter en art, *Miana versicolor* Bkh., der forsåvidt må betegnes som ny for Danmark, som den ikke tidligere har været publiceret som dansk. Dette har dog sin årsag i, at den har været oversét (sammenblandet med *M. latruncula* Hb. eller *M. strigilis* L.). Jeg har den i min samling også andetsteds fra (således 13 eksemplarer fra Møens Klint 1929); i Zoologisk Museums danske samling findes også flere stykker, bl. a. et gammelt eksemplar fra Falster.

Som et af de interessanteste fund betragter jeg fundet af *Cidaria (Phibalapteryx) polygrammata* Bkh., der ikke har været taget her i landet i mangfoldige år; også fundet af *Miana captiuncula* Tr. har interesse i zoogeografisk henseende.

Samtidig med vort ophold og tillige noget tidligere og senere besøgte hr. kommunelærer E. Kjær, København, gentagne gange lokaliteten; hr. Kjær fandt bl. a. et par eksemplarer af den meget sjældne *Boarmia secundaria* Schiff.

Papilio machaon L. Den første imago sås flyvende ^{19/7}. Om natten ^{21/7} toges en frisk ♂, der havde sat sig til hvile nede i en lyngbusk. I mosen sås enkelte larver. 3 voxne larver, som samledes ^{18/7}, forpuppede sig alle et par dage senere; pupperne anbragtes efter hjemkomsten i fri luft i et bur med trådvæv. Den 11. august klækkedes en stor ♀ (forvingelængde 4,8 cm); de to andre pupper overvintret.

Pieris rapae L. Almindelig omend ikke fuldt så talrig som *napi* L. og *brassicae* L.

Pieris daplidice L. Et par friske eksemplarer i plantagen.

Vanessa urticae L. Adskillige eksemplarer i og ved huset.

Polygonia c. album L. Et friskt eksemplar sås i Frøslev Plantage ^{21/7}.

Argynnis niobe L. Adskillige eksemplarer i plantagen.

Aphantopus hyperanthus L. Almindelig.

Thecla ilicis Esp. Denne meget sjældne dagsommerfugl, som Fenecker i sin tid tog ved Langå, og som senere kun er fundet på ganske få steder her i landet, fløj i betydeligt antal om blomsterne af forskellige planter, navnlig om røllike- og brombærblomster. De fleste af eksemplarerne var ret affløjne.

Zephyrus quercus L. Ved egekrattet og i plantagen. Ikke talrig.

Lycaena argus L. Ikke sjælden i lyngen.

Lycaenaalcon F. Denne store blåsommerfugl, der så længe var oversét herhjemme (sé Flora & Fauna 1923 p. 123—125) fløj almindeligt flere steder ved plantagen og i mosen. På den sparsomme bevoxning af *Gentiana pneumonanthe* sås mængder af hvide *alcon*-æg.

Lycaena argiolus L. 2. generation. 1 ♂ ²⁰/₇ ved egekrattet, 1 ♀ ²¹/₇ i plantagen.

Augiades sylvanus Esp. Nogle få affløjne eksemplarer sås de første dage, senere afløstes den af *A. comma* L.

Deilephila elpenor L. Imago på sukkerlokning så sent som ¹⁷/₇.

Orgyia ericae Germ. En larve på *Salix repens* ¹⁷/₇ (klækket ♀).

Dasychira fascelina L. Et par imagines siddende på lyng.

Porthesia similis Fuessl. Meget talrig.

Lymantria monacha L. 1 ♂ og 1 ♀ i egekrattet.

Malacosoma castrensis L. En del ♂♂ siddende i lyngtoppen; en ♂ på en æghob(!) Enkelte puppespind i lyngen (klækket ♀).

Lasiocampa quercus L. Hannen fløj talrigt om eftermiddagen, hunnen sværmede over lyngen om natten. I lyngen sad en del pupper (klækket 3 ♂♂, 1 ♀). På brombær og *Salix repens* toges ¹⁸/₇ 4 fuldvoxne larver; den ene udblæstes, de 3 forpuppede sig en halv snes dage senere; pupperne overvintrer (v. *callunae* Palm.).

Cosmotriche potatoaria L. Adskillige hunner (med mærkelig bleg, grågul grundfarve) flyvende om aftenen.

Acronycta aceris L. 1 ♀ ved egekrattet ¹⁵/₇.

A. megacephala Fabr. Flere eksemplarer på sukkerlokning.

A. tridens Schiff. Flere på lokning; et par eksemplarer havde noget mørkere forvinger end normalt.

Agrotis strigula Thnbg. Meget almindelig.

A. augur Fabr. Enkelte ex. på sukkerlokning.

A. triangulum Hufn. do.

A. c nigrum L. do.

A. brunnea Fabr. do.

A. festiva Hb. (*primulae* Esp.). Ikke sjælden på lokning.

A. putris L. Et exemplar paa lokning.

A. exclamationis L. Enkelte ex. på lokning.

A. corticea Hb. Flere affløjne ex. på lokning.

A. vestigialis Rott. Flere på lokning.

Charaeas graminis L. Et exemplar.

Mamestra brassicae L. Adskillige ex. på lokning.

M. persicariae L. En del ex. på lokning. Langt talrigere end den almindelige form med hvidt udfyldt nyremærke forekom eksemplarer med okkergult nyremærke (var. *accipitrina* Esp.). Enkelte af disse tillige overgang til ab. *unicolor* Staud.

M. oleracea L. Flere ex. på lokning.

M. dentina Esp. do.

Miana ophiogramma Esp. Et stykke på lokning ^{17/7}.

†*M. versicolor* Bkh. Af denne "nye" art, som blev beskrevet af Borkhausen allerede 1792, men først sikkert påvist som egen art 140 år senere af Heydemann, tog vi en halv snes eksemplarer. Arten findes utvivlsomt i flere danske samlinger sammenblandet med *latruncula* Hb. eller *strigilis* L. Forskellen mellem de tre arter *strigilis*, *versicolor* og *latruncula* omtales nærmere i en følgende artikel i Entomologiske Meddelelser: Revision af nogle danske sommerfuglearter omtalt i "Danmarks Fauna", hvortil henvises.

M. latruncula Hb. Ret alm. på lokning.

M. fasciuncula Hw. Enkelte på lokning.

M. captiuncula Tr. 3 eksemplarer (2 ♂♂, 1 ♀) siddende på lyng sent om natten ^{21/7}. Arten var her i landet kun konstateret fra Bornholm. I Flora & Fauna 1931 p. 132 omtaler stiftsprøvt Hoffmeyer arten som "Bornholmer" i strængeste forstand, men siger dog tidligere i samme årgang (p. 5): „— det skal ikke undre, om den en dag bliver fundet f. ex. i Jylland. Jeg er i besiddelse af visse oplysninger, som gør dette sandsynligt —“. Herved sigtes måske til, at arten faktisk findes ved Husum i den tyske del af Slesvig, altså ikke så langt fra vor grænse (jfr. Warnecke: *Miana captiuncula* in Schleswig-Holstein, Z. Oesterr. Ent.-Ver. Wien, Jahrg. 16, no. 1, 1930).

Hadena ochroleuca Esp. Et ex. om aftenen på blomst af *Epilobium*.

H. funerea Hein. Meget talrig såvel ved egekrattet som nede i mosen. Det var intet særsyn at se flere hundrede individer på sukkerlokning om aftenen.

H. gemina Hb. Talrig i affløjne eksemplarer.

Dipterygia scabriuscula L. Enkelte ex. på lokning.

Trachea atriplicis L. Imago ret talrig på lokning.

Leucania pallens L. Flere eksemplarer.

L. comma L. Enkelte ex.

L. conigera Fabr. Talrig.

L. lithargyria Esp. Enkelte ex.

Petilampa arcuosa Hw. Ret almindelig.

Cucullia umbratica L. 1 ex. på sukkerlokning ^{17/7}.

Erastria uncula Cl. Nogle ex. i mosen.

Rivula sericealis Sc. Almindelig.

Plusia festucae L. 6 exemplarer i mosen.

P. gamma L. Enkelte ex.

Tholomiges turfosalis Wck. I mosen ikke langt fra grænsepæl no. 97 tog jeg et par stykker af denne lille uanselige og sikkert ofte oversete ugle.

Habrosyne derasa L. Et exemplar på lokning ^{15/7}.

Cymatophora or *Fabr.* Imago ret alm. på lokning.

Pseudoterpna pruinata Hufn. Et par friske exemplarer
in copula ^{21/7}.

Acidalia muricata Hufn. 1 ♀ ^{15/7} i lyngen.

A. dimidiata Hufn. Talrig.

A. bisetata Hufn. do.

A. aversata L. Ikke sjælden. Et exemplar har foruden det mørke bånd i mellemfeltet tillige fin, mørk bestøvning over begge vingers sømfelt.

A. emarginata L. Enkelte exemplarer.

A. immutata L. do.

Rhodostrophia vibicaria Cl. do.

Ortholitha plumbaria Fabr. Talrig i lyngen.

Mesotype virgata Rott. Overalt almindelig.

Eucosmia undulata L. Et par exemplarer.

Cidaria variata Schiff. Et ex. i egekrattet, talrig i plantagen.

C. viridaria Fabr. Meget almindelig navnlig i lyngen.

C. fluctuata L. Et exemplar.

C. rivata Hb. do.

C. picata Hb. Flere ex. i egekrattet.

C. (Phibalapteryx) polygrammata Bkh. Af denne art, der her i landet hidtil kun var kendt fra Horsens — hvor Otto G. Jensen for omkring 60—70 år siden tog den i Løghøj Mose, en lokalitet, som nu er ødelagt (opdyrket) — tog vi 14 exemplarer. To hunner har smukt, mørkt tværbånd over forvingen, således som tilfældet er hos den typiske form; de øvrige svarer ganske til Zoologisk Museums exemplarer fra Løghøj Mose og må nærmest henføres til var. *conjunctaria* Led.

Eupithecia goossensia Mab. (*callunae* Spr.). Imago talrig i lyngen.

E. succenturiata L. Et ex.

E. subfulvata Hw. 4 ex.

E. pumilata Hb. Et par exemplarer i lyngen.

Abraxas grossulariata L. Sås enkeltvis mange forskellige steder.

Crocallis elinguarina L. Enkelte exemplarer.

Epione parallelaria Schiff. Hannen talrig, af hunnen kun 3 afføjne exemplarer.

Biston zonaria Schiff. En larve på lyng ^{20/7}.

Boarmia secundaria Schiff. E. Kjær tog en ♂ ^{19/7} og en ♀ ^{22/7} i Frøslev Plantage. Ellers kun kendt fra Lolland, Møen og (i ét ex. ligeledes taget af hr. Kjær i Knudskov) Sjælland.

Pachynemia hippocastanaria Hb. Talrig i lyngen om aftenen (2. generation).

Diacrisia sannio L. En ♀ ^{15/7}.

Arctia caja L. En frisk imago ^{18/7}.

Cybosia mesomella L. Talrig.

Zygaena lonicerae Scheven. Få afføjne exemplarer.

Z. filipendulae L. Almindelig.

Ino statices L. En halv snes exemplarer.

Pachythelia villosella O. I lyngen adskillige ♀-sække og en enkelt ♂-sæk. Imagines var klækkede og tilsyneladende var der intet liv i sækkene. Af en af ♀-sækkene udkrøb dog ^{17/7} et meget stort antal spæde larver; disse gik strax i gang med at forfærdige sig en diminutiv sæk, hvorpå de begav sig på vandring.

Hepialus fusconebulosa De Geer. Enkelte exemplarer.

H. hecta. En ♀ ^{15/7} ved egekrattet.

Hellerup, August 1934.